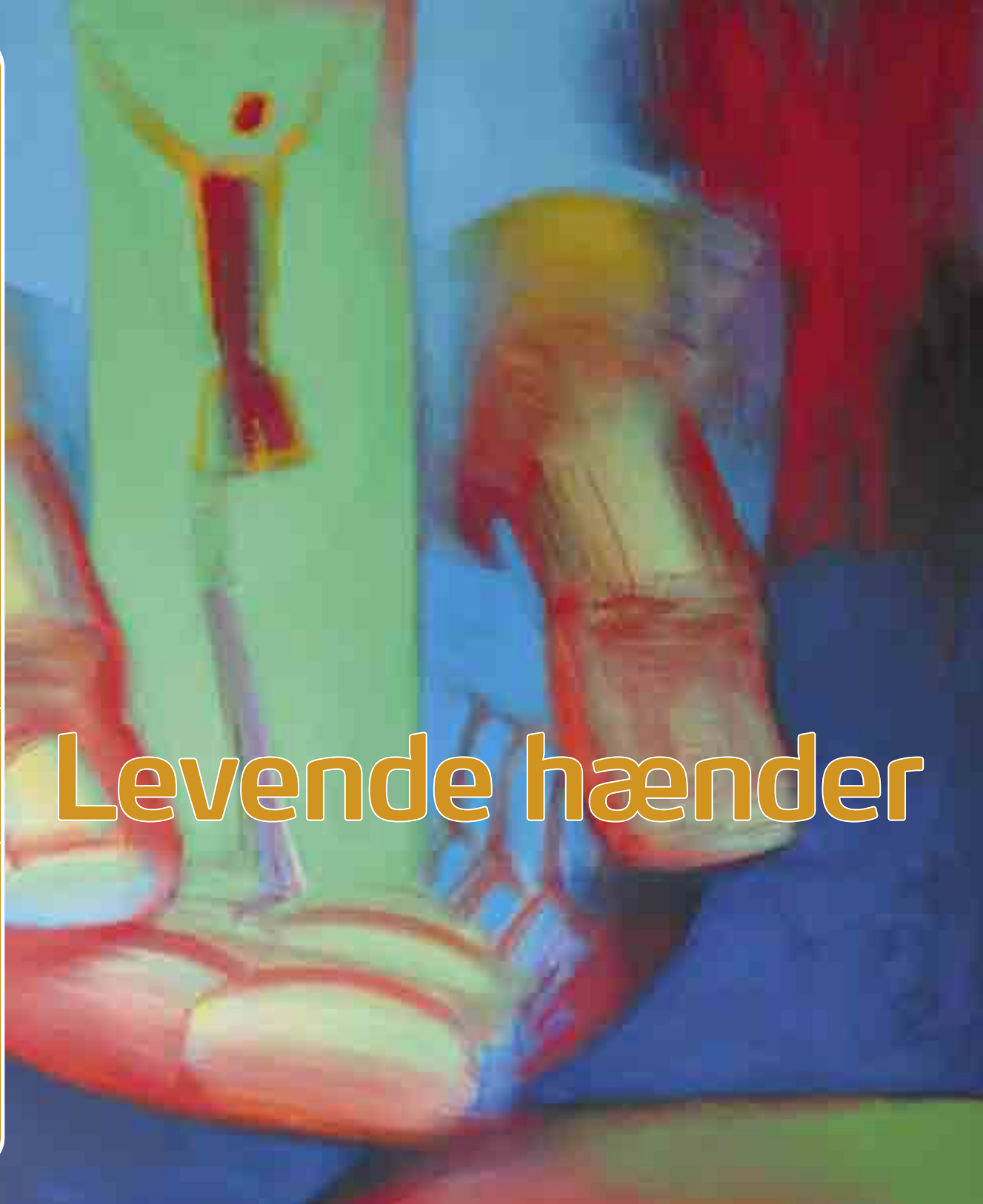

Nummer 6 | 2012 | 159. årgang
Udgivet af Baptistkirken i Danmark

6 baptist.dk

Levende hænder

Lones Logbog

Man kan blive overrasket over, hvor hurtigt store beslutninger kan tages, når man ved, hvor lang tid små beslutninger kan tage.

Generalsekretær Lone Møller-Hansen fortæller her om hendes oplevelse af vejen til Lindborg, hvor der lægges op til at holde fælles sommerstævne med Det Danske Missionsforbund næste sommer.

Vejen til Lindborg

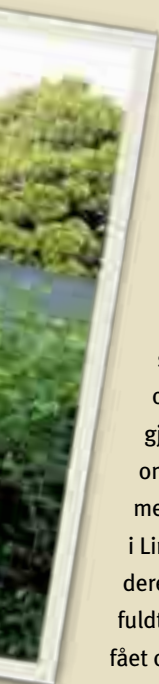

[≡] Lone Møller-Hansen

[📷] Claus Mester-Christensen

Jeg husker endnu, hvor jeg stod i min stue, da missionsforstander Peter Gøtz i juni måned 2011 ringede og spurgte, om

Missionsforbundet måtte holde sommerstævne med baptisterne i Mariager i 2012. Det gav et sug i maven. Sådan set var løbet kørt. Vi havde ikke en jordisk chance for at forberede en sådan beslutning ude i menighederne. Men samtidig var der

opstået et andet problem i forhold til Missionsstævnet 2012. Vi var netop i gang med at rykke det hele til uge 31 for at give plads til spejdernes store fælleslejr i uge 30, og det var ca. her, Peter Gøtz ringede.

Enstemmig vedtagelse

Ledelsen valgte modigt at se det som en Gud-given mulighed – selv om Missionsforbundet fra starten gjorde det klart, at der kun var tale om 2012, for de ville holde sommerstævne på deres nye efterskole i Lindenberg i 2013, som i øvrigt var deres 125 års jubilæumsår. Lidt spøgefuldt har jeg siden sagt, at hvis vi havde fået opringningen fra Peter Gøtz før jul og den demokratiske proces var gået i gang, er det ikke sikkert, vi havde turdet.

Nu blev det enstemmigt vedtaget i Mariager 2011, at vi ville holde fælles stævne i 2012. Og beslutningen blev konfirmeret senere i august 2011 på et fælles møde mellem DDM og BiDs formænd, generalsekretær og missionsforstander, foruden de to formænd for ungdomsorganisationerne i de to kirker. Nu kunne forberedelserne gå i gang. Så vidt muligt ligeværdigt.

Beslutningen som ikke kunne tages

I april 2012 skulle vi beslutte, hvad der skulle ske i 2013. En tidlig forårsdag

mødtes repræsentanter fra Baptistkirkens ledelse og BBU sammen med Peter Gøtz og efterskolens leder Kim Nissen på Lindenberg, som ligger 12 km fra Roskilde, lige ned til Roskilde Fjord. Det var køligt, men solen skinnede, og stedet viste sig fra sin mest indbydende side. Men vi kunne alle se, at der ikke var de faciliteter, der er i Mariager. Især var det et kardinalpunkt, at der er for få værelser. Det var ikke realistisk at holde et stævne med både baptister og missionsforbundere her. Endnu. For der var masser af planer på Lindenberg. Det blev indstillingen til Landskonferencen: Alene i Mariager 2013. Vi vidste jo heller ikke, hvordan sommerens fælles stævne ville blive.

Kravet rejste sig

Og så blev det en pragtfuld uge! Nye ansigter. Flere ressourcer. Stemmen voksede i løbet af ugen: »Det kan ikke passe, at vi ikke skal være sammen næste år.« Fredag morgen skete det. På et evalueringsmøde for alle de ansvarlige for stævnet rejste kravet sig. De to ledelser *skal* undersøge, om det ikke kan lade sig gøre. En sms-afstemning var overvældende, blandt baptisterne stemte 99 pct. for et fælles stævne næste år. Men mange vidste ikke, at det så ville være på Lindenberg.

En kovending

Hurtigt blev de to ledelser enige om at nedsætte et udvalg, som skulle under-

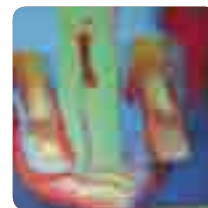
søge, hvilke praktiske udfordringer 1.700 mennesker på Lindenberg ville give. To fra hvert kirkesamfund. Det var den 4. august. Den 30. august skulle en rapport ligge klar, så de to ledelser kunne træffe beslutningen. Den 29. kom 16 udførlige sider på mail. Det *kan* lade sig gøre! Begge ledelser besluttede hver for sig, at det ikke må være rammerne, der hindrer det, som Gud lader til at velsigne.

Et brev blev sendt til alle baptistmenigheder samme dag. Hvad siger I? Der var blandede tilbagemeldinger, men stort set alle ville gerne samarbejde med Missionsforbundet. Der var selvfølgelig kritik af processen – »Nu har vi jo bestemt, at vi skal være i Mariager!« Nogle var mest stemt for, at vi skulle skifte mellem Lindenberg og Mariager.

Den 12. september mødtes næsten de samme mennesker igen i Odense baptistkirke, formænd og ledere fra de to kirkesamfund og ungdomsorganisationerne. Konklusionen var, at vi *vil* hinanden, men vejen mellem Mariager og Lindenberg er ikke snorlige. Næste skridt er, at beslutningen konfirmeres af Landskonference II i Vejle d. 10. november.

Indhold Levende hænder

Forsiden

Maleri af Arne Haugen Sørensen.
Hænger på Tølløse Privat- og Efterskole.

- 2 Vejen til Lindeborg**
– om Sommerstævnet 2013
- 5 Hvorfor MEN er det vigtigste ord i verden**
– leder
- 6 Til døden jer skiller**
– portræt af Ove Vang Jensen
- 9 Om sorggrupper**
– samtale med Carl-Erik Sørensen
- 12 At udbrede Guds rige blandt børn**
– om børn og kirke

- 14 Tro og gudsbilleder**
– baggrund af Ole Raakjær

- 17 Vi skal være med i det svære**
– interview med Allan Ibsen

- 20 Mens du sov...**
– med Marianne Birkebo

- 22 Håbets strømpil**
– kronik af Raymond Jensen

- 25 To generationer taler ud**
– forestillinger om døden

- 28 Det levende håb**
– forkyndelse

- 29 Rekreative dage for kvinder**

- 29 Døbte og døde**

- 30 Tæt på**

- 32 Om lidt bliver her stille**
– interview med Carl Møller

- 34 Mit liv er i Hans hænder**
– en refleksion

- 36 Mit billede af Gud er gået i stykker**
– klumme

Redaktion

Lasse Åbom, redaktør
tlf. 2290 5628, lasseabom@gmail.com
Bente Jensen, tlf. 9829 3302, beje@events.dk
Hanne Kiel, tlf. 3190 8190, hanne_kiel@hotmail.com
Maria Klarskov, tlf. 3117 6277, mariakl@rskov.dk
Gitte Elleby Jørgensen, redaktionssekretær
tlf. 2299 0424, gitte@baptist.dk

Grafisk design: Pedersen & Pedersen, Århus

Trykkeri: V-Print, Holstebro

Oplag: 3.425

baptist.dk er Baptistkirken i Danmarks kirkeblad og sendes til alle med tilknytning til en baptistmenighed.

Idémateriale: Artikelforslag og digitale billeder modtages gerne. Bemærk dog, at redaktionen planlægger to numre af gangen. Artikler er ikke nødvendigvis udtryk for redaktionens holdning.

Udgivelsesdatoer og deadlines

Nr. 7: 7. december. Deadline 8. oktober.

Gaver til baptist.dk: Kan indbetales på 3201 10042879 mærket »baptist.dk«. Gaver er fradragsberettigede efter gældende regler.

Baptistkirken i Danmark Sekretariatet

Lærdalsgade 7, st.tv., 2300 København S
Tlf. 3259 0708
Telefontid: Mandag-fredag kl. 9-12
E-mail: info@baptist.dk
Hjemmeside: www.baptistkirken.dk

Henvendelse om adresseændring til din lokale menighed.
Dødsfald og nydøbte indberettes til Sekretariatet.
Bladet kan modtages på cd ved henvendelse til Sekretariatet.

Hvorfor **MEN** er det vigtigste ord i verden

»Men vi tror, du falder i levende hænder«.

[≡] Lasse Åbom

Sådan skrev Johannes Møllehave, da han som præst stod foran et barns dødsleje og oplevede forældrenes, sin egen og den øvrige families sorg. Senere satte Anne Linnet teksten til musik, og med sangen »Levende Hænder« satte hun smukke ord på det, vi ofte slet ikke har ord for.

Sangen handler om at stå konfronteret med døden, og versene beskriver den smerte, frygt og afmagt, man føler ved et dødsleje. Men hvert vers afbrydes af sætningen: »Men vi tror, du falder i levende hænder«. Det lyder nærmest som en trompetfanfare, en proklamation fyldt med trods, livsmod og håb. Midt i smerten er der et MEN. Midt i det håbløse er der liv. Midt i døden er der håb.

Vores hænder synker nogle gange afmægtige ned, men vi tror, at netop dér gribes vi af stærkere hænder.

Nogle gange findes der ikke et vigtigere ord end MEN.

baptist.dk tager denne gang livtag med døden. Det er ikke, fordi vi er sortseere og deprimerede. Men vi har brug for at forsøge at sætte ord på det, vi ikke har nogen ord for. Vi har brug for at opdage, at troen rækker også dér. Vi har brug for et MEN.

Vi taler med mennesker, der har døden inde på livet, eller som arbejder med døende og efterladte. Vi giver plads til troen og til tvivlen, for at vi forhåbentlig kan blive grebet, rørt og oplivet – så vi kan blive mødt af levende hænder.

*Du griber os i mørket
og blidt mod lyset vender.
For selv om vi er adskilt,
er vi i dine hænder.
Og du var selv i mørket
den dag, da Kristus døde,
du rejste ham til livet
i påskens morgenrøde.*

3. vers af Holger Lissners salme:
»Nu har du taget fra os«.
Den danske Salmebog, nr. 552.

Til døden jer skiller

Ove Vang Jensen, tidligere præst i bl.a. Kristuskirken på Nørrebro, er ene, men ikke ensom. Hans kone, Else, døde den 22. oktober 2009. De havde været sammen siden 1947. Gift i 55 år – »til døden jer skiller«. Nu er han skilt fra Else. »Hun er i Guds hænder – og der har hun det bedst«, siger Ove.

[≡] Lone Møller-Hansen

[📄] Privat og Per Bækgaard

Else fik første gang kræft i 2002, og det blussede op igen i 2009. »Hun fik den bedste død, man kunne tænke sig. Familien var samlet omkring hende, og hun blev ikke udsat for den sidste behandling, som måske kunne have forlænget hendes liv, men givet hende flere smerter«, fortæller Ove.

Selvom Ove er 84 år nu, står han ikke tilbage for tekniske udfordringer. Et lille års tid efter Elses død lavede han en blog på nettet, som han kaldte »Ene, men ikke ensom«, se www.ene-menikkeensom.blogspot.dk

Her fortæller han om Elses sidste ord, før hun forlod deres fælles hjem et par dage før sin død:

»I skal ikke være så bekymrede, for jeg er i Guds stærke hænder«. Else sagde selv, da hun mindre end en uge før sin død fik at vide af lægen, at det var alvorligt nu, men at der var en mulighed for behandling: »Jeg tror hellere, jeg vil lade Gud bestemme, hvor længe jeg skal leve«.

Jeg vil takke for Else

»Heldigvis kan jeg ærligt sige, at jeg stadig tror på det, jeg har prædiker igennem et langt liv«, siger Ove, og på bloggen skriver han:

»Jeg har mange gange på kirkegården ved min kones grav og dagligt herhjemme i min stue sagt tak for, at hun blev friet fra sygdom og smerte og pinefulde behandlinger. Jeg øver mig hver dag på at takke mere for de dage, jeg fik, end at græde over, at det er andre dage nu. Lad os bede for hinanden, at glæden over det, der var, og det, der kommer, må overdøve gråden over det, der er. Jeg tror, Else har det godt nu hjemme i Guds hus med de mange boliger«.

»Jeg ville være en kæmpe egoist, hvis jeg hellere ville have Else her. Hun har det bedre dér, hvor hun er nu. Det er jeg sikker på!«

Ikke længere gift med Else

Ove sidder i den stue, som han og Else boede i. Det er hende, der har indrettet hjemmet. Der er ikke meget, der er ændret de sidste tre år. Han er stadig aktiv i kirken. Holder gudstjenester og møder mange steder. Og så rejser han jævnligt til sin søn og hans familie i USA. Og det var netop Preben, den ældste søn, der er teologiprofessor i USA, som en dag et stykke tid efter sin mors død så på sin fars vielsesring og sagde: »Far, husk på, at du ikke længere er gift med mor«.

Det havde Ove ikke tænkt på, på den måde. Han grundede over det. Og han, der selv har viet mange mennesker, kender jo udmærket ordene: »... indtil døden skiller jer ad«. Han medgiver, at der gik et par dage, før han følelsesmæssigt måtte give Preben ret. Men ikke længere at være gift med Else ... – han følte sig pludselig utrolig tom. De havde været sammen siden 1947. Han tog ringen af, men erstatte den for en tid med en anden ring. Nu bærer han ingen ring. Måske er det en proces, som er begyndt: »Jeg skal ikke sidde herhjemme og spille martyr«, blev hans konklusion. Alligevel følte han det vanskeligt ind imellem ikke at falde for fristelsen til at tænke »indad«.

Else sagde få dage før sin død: »I skal ikke være så bekymrede, for jeg er i Guds stærke hænder«.

Th: Ove Vang Jensen og Else, som døde i 2009.

»Mogens, min yngste søn, har gjort mig opmærksom på, at jeg skal være åben og udadgående som »i gamle dage«: »Far, livet kommer ikke til dig – du må selv opsøge det. Du skrev jo selv i din blog, at fællesskaber skaber glæde, men det er måske også sådan, at venskaber og fællesskaber skal man selv være en aktiv del af«. Det er godt at ha' et par sønner til at sige én sandheden, for jeg ved jo godt, det var Elses ønske, at jeg skulle leve og være glad, siger han.

Giftes igen?

Jeg spørger Ove, om han har tænkt på at gifte sig igen, og han svarer: »Naturligvis har en sådan tanke strejft mig. Engang snakkede vi om det, og så sagde min kloge svigerdatter, Lena, til mig: «Farfar (det er mit navn i familien), der er et nødvendigt spørgsmål, du må afklare: Vil du ha' en ny kone, eller vil du bare ha' en kopi af Else?« Måske er jeg ikke færdig med dét nødvendige spørgsmål. Men jeg lever jo stadig, og der er jo et klogt ord, der siger, at hvor der er liv, er der håb. Men jeg tror ikke, der findes nogen, der vil være kopi af noget eller nogen, der var.

Hvad mener du med, at du stadig lever? »Jeg mener, at jeg er taknemmelig

Ove og Else med deres to sønner, Preben og Mogens samt deres svigerdøtre Lena og Lotte.

for det helbred, jeg har fået. Jeg prædiker stadig to-tre gange hver måned i min egen gamle menighed og andre steder, hvor der er brug for det. Jeg skal jo ikke præstere

mig til et nyt job, men jeg er virkelig taknemmelig for at kunne være med i livet, der rører sig rundt omkring. Hvorfor skulle jeg så selv gå i stå?»

Mit livs alternativer!

Du kan græde over, at hun er borte
– eller du kan smile, fordi hun har levet.

Du kan lukke dine øjne og bede om, at hun må komme tilbage
– eller du kan åbne dine øjne og se alt, hun har efterladt sig.

Du kan føle tomhed, fordi du ikke kan se hende
– eller du kan fyldes af den kærlighed, hun gav.

Du kan vende din ryg mod i morgen og leve i går

– eller du kan blive glad for i morgen på grund af i går.

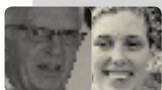
Du kan huske hende og kun at hun ikke er mere,
– eller du kan værne hendes minde ved at lade det leve videre.

Du kan græde og lukke dig inde i dig selv, blive tom og vende ryggen til livet
– eller du kan gøre, hvad hun ønskede: Smile, åbne dine øjne, elske og leve livet.

Teksten er fra Oves blog på nettet.

Når kærligheden bliver hjemløs

Hvad stiller man op, når døden kommer tæt på og livet går i sort? **Carl-Erik Sørensen** er som frivillig med til at lede sorggrupper for Ældresagen. Han oplever, at deltagerne finder livsmodet igen, men arbejdet har også givet ham mod på at forsøge at leve efter Bibelens ord.

[≡] Carl-Erik Sørensen og Maria Klarskov
[□] Kasper Klarskov

Hvordan fandt du ind i arbejdet med sorggrupper?

»Det er lysten, der driver værket.« Engagementet lyser ud af Carl-Erik Sørensen, når han bliver spurgt om sorggrupperne. »Jeg har taget en sjælesørgeruddannelse på Center for Diakoni og Sjælesorg i Dianalund. Det handlede jo ikke direkte om sorg, men jeg fik redskaber til at tale om ting, der kommer rigtig tæt på. Ordet »sjælesorg« kommer af at drage omsorg for sjælen, og det har sørgende i høj grad brug for. Det er verdens tomhed, når en, man har kær, dør. Det at komme ind af døren til et tomt hus og skulle spise alene er virkelig hårdt og svært. Da er man helt

alene. Så har man brug for, at nogen drager omsorg for én, også sjæleligt«.

At komme i gang

»I gennem min uddannelse i Dianalund lærte jeg en dame at kende, som har startet sorggruppearbejde ud fra den adventistkirke, hun tilhører. Jeg syntes, det var rigtig spændende. Jeg overvejede meget,

om jeg selv skulle starte noget, men da Ældresagen for et par år siden søgte frivillige til sorggrupper, meldte jeg mig til et informationsmøde. Vi var syv, der havde meldt os, og vi er meget forskellige. Der er blandt andet en politimand, en psykiatrisk sygeplejerske og en kantinedame«, fortæller han. »De fleste af os er pensionister, men ellers ligner vi ikke hinanden →

» Sorg er kærlighed, som er blevet hjemløs i verden. «

→ særlig meget. Vi supplerer hinanden rigtig godt, synes jeg«.

Hvem deltager i sorggrupperne?

»Grupperne løber over ca. tre måneder, og vi har 4-6 deltagere i hver gruppe. De fleste deltagere er kvinder, der har mistet deres mænd. Under 10 % vil jeg tro er mænd. Det er, som om mænd mere tænker, at de kan klare det selv. De er måske også længere tid om at indrømme, når livet går i sort«. Han fortsætter: »I den forrige gruppe jeg havde, var der også en ung kvinde omkring de 30 år, som havde mistet sin far. Hun havde set en brochure hos lægen og tænkte, at det var noget for hende. Så det er ikke sådan, at grupperne er ment kun til ældre. Der er plads til alle«.

Hvordan griber I samtalerne an?

»I starten kaldte vi det livsmodsgupper, men det var ikke det rigtige navn. Så nu kalder vi det sorg- og livsmodsgupper. For det starter med sorg, men skal ende ud med livsmod«. Han fortsætter: »Vi

lytter altid til og samtaler om, hvad deltagerne har oplevet fra gang til gang. Det er jo det, der er livet nu. Selvfølgelig taler vi også meget om de afdøde. Noget af det, som kan virke banalt, men som faktisk er vigtigt, er at minde om, at den afdøde ikke kommer igen. Umiddelbart tænker de fleste, at det er noget mærkeligt noget at sige. Men det kan i virkeligheden være rigtig svært at forstå og erkende for den efterladte. Det er helt nødvendigt for livet videre frem at acceptere, at den afdøde ikke kommer tilbage. Livsmodet vender tilbage, når det liv, som leves nu, begynder at give mening samtidig med, at sorgen er en del af det«.

Hvem kan hjælpe?

»Jeg har selv oplevet at miste, men den gang vidste jeg ikke, at der fandtes sorggrupper. Jeg fandt i stedet hjælp og omsorg hos min familie og menigheden. Min huslæge var også god til at hjælpe mig i sorgen ved at minde mig om, at det er nødvendigt i visse situationer at vise de

følelser, der rører sig i én«. Carl-Erik fortsætter: »Andre mennesker er vigtige, fordi du er helt alene i sorgen. Netop derfor er fællesskab, som rummer én i sorgen, vigtigt. Det kan nogen gange opleves rigtig svært at tale sammen for den efterladte og venner og familie om sorgen og smerten. Mange har oplevet, at mennesker, de møder på gaden, går over på den anden side af vejen, når de ser den efterladte. Det er rigtig hårdt at opleve. Når jeg nu hilser på folk, som har mistet, spørger jeg kun, hvordan det går, når jeg har tid til svaret. Ellers bliver det ikke ægte«.

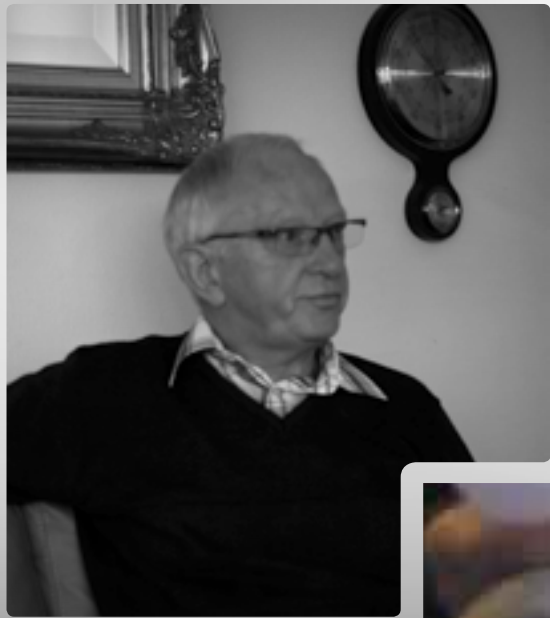
Et hjem til hjemløs kærlighed

»Det er vigtigt, at vi som kristne begynder at lade andre få gavn af alle de prædikener, vi har hørt. Arbejdet med sorggrupper, oplever jeg, er en oplagt opgave for kirken. Sørgende har brug for et fællesskab, hvor de kan bearbejde sorgen. Fællesskabet var utroligt vigtigt for mig, da jeg skulle vænne mig til, at sorgen fra nu af er en del af mit liv. Det kommer jo bag på mange. Sorgen forsvinder aldrig, når først man har mistet. Der er én, der har sagt, at sorg er kærlighed, som er blevet hjemløs. Det er smukt og rigtigt. Men det kristne fællesskab kan rumme sorgen, og hos Gud findes et hjem til hjemløs kærlighed«.

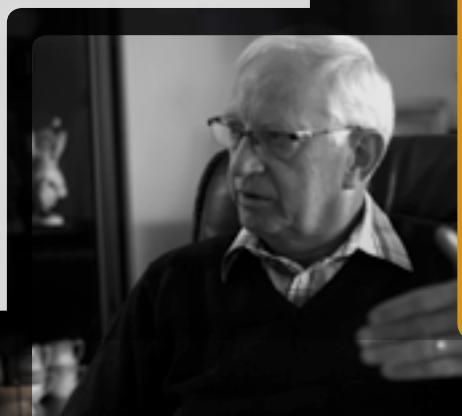
Fakta | Carl-Erik Sørensen

Alder: 72 år

Han har været forstander for et børne- og ungecenter for anbragte børn og unge. Han mistede sin kone Sonja for 11 år siden og er nu gift med Rita.

» Det er helt nødvendigt for livet videre frem at acceptere, at den afdøde ikke kommer tilbage. «

At udbrede Guds rige blandt børn

Hvis du deltog i Viggo Klausens undervisning på sommerstævnet i Mariager, ved du, hvad tallene 70 – 20 – 40 – 3000 betyder.

70% af børnene fra kristne hjem forlader kirken, før de fylder 20 år. Næsten 3 ud af 4 børn forlader kirken! Der kan sikkert sagtens siges mere om disse tal, men jeg håber alligevel, at du vågnede op, da meget tyder på, at det er en korrekt statistik.

[] Bo Lundgaard, foreningskonsulent i Baptisternes Børne- og Ungdomsforbund, BBU.

Et typisk barn kommer årligt 40 timer i en kirke, mens det samme barn bruger 3000 timer i familien, hvor man kan tale med barnet om tro.

Derfor er det vigtigt, at menighederne og familierne lærer at hjælpe hinanden med børns trosudvikling. I Norge står Baptistkirken og Missionsforbundet sammen om at løse udfordringen. I Danmark er Missionsforbundet gået i gang med opgaven. BBU overvejer, om dette kan blive det næste spændende samarbejdsprojekt mellem Baptistkirken og Missionsforbundet.

Fokus på trosudvikling

Der er to vigtige retninger i arbejdet med at udbrede Guds rige blandt børn. Den ene har fokus på trosudviklingen blandt børn fra kristne hjem, mens den anden rækker ud til de familier, som ikke er vant til at komme i kirken. Alle lokale kirker bør have fokus på begge retninger, og heldigvis er der rigtig meget hjælp at hente gennem forskellige materialer.

Mødested for børnefamilier

Messy Church er et nyt koncept, der inspirerer til arbejdet med at udbrede Guds rige blandt familier. *Messy Church* er et mødested for familier, hvor der er god plads til dem, som ikke er vant til at komme i kirken. Derfor mødes man typisk på en hverdageftermiddag eller -aften én gang hver måned. Det er en fantastisk måde at få bedre kontakt til de familier, du møder gennem dine børns skole- og fritidsaktiviteter.

Grydeklare materialer

Evangelisk Børnemission har udviklet *GPS*: Det er foreløbigt blevet til 77 børne-tv-udsendelser, der via dukker, børneskuespillere og »gale« professorer underviser om både Det Gamle og Det Nye Testamente. Det er virkelig gode, professionelle materialer – grydeklare til brug fx i BørneKirken. *GPS* kan downlo-

des gratis på www.opdagnyt.dk, og der kan købes yderligere ressourcer til opfølgning på tv-udsendelserne. Næsten to års bibelundervisning, som kun fordrer, at du tør være den nærværende voksne, som børnene kan stille spørgsmål til.

Nærværende, nysgerrige voksne

Børnene har brug for voksne til at hjælpe dem med at udvikle deres tro, men det skal være voksne, som har respekt for det individuelle barn. Måske kan man kalde det nysgerrige voksne, som stiller spørgsmål og interesserer sig for, hvad der sker hos børnene, men også voksne der giver børn plads til selv at gå. Det må ikke være voksne, som fejrer problemer væk, for børn har brug for at lære robusthed – også i deres tro.

» *Børnene har brug for voksne til at hjælpe dem med at udvikle deres tro.* «

Børnemedarbejder-konference

Hvis du gerne vil lære mere om at udbrede Guds rige blandt børn, er børnemedarbejder-konferencen en rigtig god mulighed. Her hører du om de nyeste trends, og du får samtidig helt praktiske værktøjer. Du vil møde utroligt dygtige og vidende undervisere, og du kan vælge mellem 30 forskellige seminarer, som passer til dit behov.

Kursus i den lokale menighed

BBUs foreningskonsulent – Bo Lundgaard – vil naturligvis også gerne besøge din lokale menighed. Så kan du se de forskellige materialer og få en snak om, hvordan I som menighed kan have fokus på dels at udvikle troen blandt børn fra kristne hjem, dels at udbrede Guds rige blandt dem, som ikke er vant til at komme i en kirke. De to dele skal følges ad ...

Frikirkernes børne- og ungdomsorganisationer arrangerer **børnemedarbejder-konference** i Jelling den 2.-4. november 2012. Se mere på www.b-m-k.dk

Inspiration og materialer

Missionsforbundet:
www.trobyggerbro.dk

Evangelisk Børnemission (GPS):
www.opdagnyt.dk

www.messychurch.dk

BBUs foreningskonsulent Bo Lundgaard:
bo@bbunews.dk eller 7532 4885

Tro og gudsbilleder

– mødet med den alvorligt syge og døende

Alvorlig sygdom og truende død aktualiserer og tydeliggør ofte det billede af gud, vi mere eller mindre bevidst bærer med os. Religionspsykologien fortæller os, at barnets tidlige oplevelser af forældrene og andre vigtige nærmeste har indflydelse på billedet af, hvem gud er. Troen farves af den personlige historie! Sjælesørgerens opgave er at hjælpe mennesker med at skelne mellem den hjemmelavede gud, »gud« med lille »g«, og den åbenbarede Gud, »Gud« med stort »G«. Artiklen handler om, hvordan en opmærksomhed på denne skelnen kan være med til at gøre troen til en hjælp i stedet for en trussel.

[≡] Ole Raakjær

[📷] Flickr

Gud blev væk for mig

»Da min søn fik en hjernetumor, blev Gud væk for mig«. Sådan sagde en midaldrende kvinde, hvis søn var døende. Spørgsmålet var, hvad det var for en gud, der var blevet væk for hende? I samtalen løb viste det sig, at det var den gud, der sørgede for, at hun selv, men især hendes børn, havde det godt. Det var den gud, der som en himmelsk marionetdukkefører styrede al ting »ovenfra«, der var forsvundet for hende, og som hun derfor heller ikke kunne kommunikere med. Og det var yderst smerteligt for hende, fordi den dialog, hun plejede at have med ham, var gået i stå. Hendes gammelkendte gud var blevet tavs.

I første omgang tydede hun dette gudsfravær som et resultat af eller måske endda som en straf for hendes voldsomme vrede på gud over, at hendes søn alt for ung skulle dø fra hende og fra sin kone

» Sjaelesørgerens opgave er at hjælpe patienten med at skelne mellem den hjemmelavede gud, »gud« med lille »g«, og den åbenbarede Gud, »Gud« med stort »G«. «

og 2 små børn. Men i samtalen løb kom hun frem til, at på samme måde som hun elskede sine børn – uanset hvad de gjorde, og hvordan de opførte sig – sådan var Guds kærlighed heller ikke afhængig af hendes opførsel. Denne erkendelse gjorde det muligt for hende at genoptage den afbrudte dialog med Gud, fordi vreden nu også godt måtte være der. Og hun forstod nu, at der bag hendes vrede skjulte sig en dyb magtesløshed og sorg over, at hun, uanset hvor gerne hun end ville, ikke var i stand til at beskytte sit »barn« mod det onde – eller sagt med andre ord mod de eksistentielle vilkår, der gælder for mennesker og menneskeliv i verden. I samtalen fandt hun ud af, at der var forskel på den gud, hun selv havde lavet og den Gud, der mødte hende i afmagten og sorgen.

Forældre billeder og gudsbilleder

En midaldrende cancerpatient havde mange smerter, uro og angst. Selvom morfindoserne blev øget flere gange, og forskellige præparater blev afprøvet, forsvandt hverken uroen eller angsten. I

en samtale giver han udtryk for, at han er bange.

»Hvad er du bange for?«

»Bange for at dø«, lyder svaret.

»Er det tiden indtil døden, eller er det det, der kommer bagefter, du er mest bange for?«

»Det, der kommer bagefter!«, svarer han.

»Hvad er det, du der er bange for?«

Der går et stykke tid, hvor det ser ud, som om han sover. Så lukker han øjnene op og ser ud, som om han leder efter ordene.

»Tænker du på det med at komme det forkerte sted hen?«

Han nikker.

»Hvordan var det at være barn der, hvor du voksede op?«

Han fortæller nu en gribende historie om svigt, manglende anerkendelse fra især faderens side, om tæsk og nedværdigende behandling. Han var det uelskede barn, som aldrig kunne gøre noget godt nok. Han havde gang på gang forsøgt at gøre sin far tilpas. Men uanset hvor meget

Ole Raakjær er sognepræst og præst på KamilianerGaardens Hospice og i Det palliative Team i Aalborg. Han er uddannet supervisor og har en master i humanistisk palliation (MHP) fra Aalborg Universitet.

» Troen farves af den personlige historie. «

han havde anstrengt sig, havde der aldrig været den mindste smule opmærksomhed eller kærlighed at få.

»Hvordan forestiller du dig gud?«

Der bliver igen stille, og han ser ud til at have besvær med at finde ordene.

»Ligner han din far lidt?«

Han nikker!

Pludselig er det forståeligt, at han har stor uro og angst. Der på kanten af livet aktualiseres hans billede af gud, og det ligner til forveksling hans far. At være uelsket er tilsyneladende ubevidst blevet tillagt den himmelske far. Fornemmelsen af at være vejet og fundet for let gentager sig nu med evig betydning. Den fortabelse, han hele livet har levet med, fordi han ikke har følt sig anerkendt og elsket, bliver til evig fortabelse.

»Sådan tror jeg ikke, Gud er. Vil du høre en historie fra Biblen?«

»Ja!« svarer han.

Og så fortæller jeg ham lignelsen om

den fortabte søn eller måske rettere den barmhjertige far. Om faderen, der betingelsesløst tager imod den søn, der har formøblet hele sin arv i det fremmede og nu kun kan håbe på at få lov at gå som daglejer. En fortælling som understreger, at Gud er den, der tager imod os uanset, hvad vi har gjort eller ikke har gjort, og han er det stærkeste modbillede til den syge mands far, man kan forestille sig.

Herefter falder manden til ro og dør kort efter.

Sjælesorg som parterapi på gudsforholdet

Det er indlysende, at arbejdet med at skille den hjemmelavede gud fra den åbenbarede Gud kan være en meget lang og besværlig proces, netop fordi den handler om de dybeste relationelle »spor« i den menneskelige psyke. Men den sjælesørgeriske samtale, som Bent Falk et sted netop betegner som en slags »parterapi« på Gudsforholdet,

kan hjælpe med at få sorteret det, som Gud rent faktisk afslører om sig selv (Gud med stort »G«) fra det, vi projicerer over på ham (gud med lille »g«) – netop, fordi gud ikke er Gud! Man kan sige det på den måde, at der i den sjælesørgeriske samtale finder en kamp sted mellem den Gud, som skabte os, og den gud, vi selv har skabt.

Vi skal være med i det svære

– at møde mennesker i sorg

Det er svært at møde mennesker, der er blevet ramt af sorg. Ofte ved vi hverken, hvad vi skal sige eller gøre. Men det er vigtigt, hvordan vi bliver mødt, og hvordan vi møder andre, når vi står ansigt til ansigt med sorgen, fortæller **Allan Ibsen**, præst i Tølløse Baptistmenighed.

[≡] Lasse Åbom

[□] Christina Lundegaard

»Det gamle udtryk om at kondolere betyder i virkeligheden »at lide med«. Det er faktisk det vigtigste, vi kan gøre, når vi står over for et menneske i sorg«. Sådan begynder Allan, da jeg opsøger ham for at tale om sorg. Som præst og sjælesørger kender han til også at skulle turde være til stede, når det er sværest. »Vi skal ikke ind og forsøge at forklare en masse eller prøve at få dem til at glemme. Det vigtigste, vi kan gøre, er at være til stede, at være den, der godt tør se den sørgende i øjnene, selvom det er svært«.

Det hele menneske

»Derfor handler det også om at se hele mennesket og tage hånd om hele mennesket. Det gør man ved at møde den enkelte dér, hvor han eller hun er«, fortsætter han. »Nogle gange handler sjælesorg om at sørge for, at de sørgede får noget at spise, at der er styr på det praktiske, at andre pårørende er kontaktet, og at de ikke er alene den første nat. Der er så meget, man

skal tage stilling til, og man står på mange måder i en ny situation, som man har brug for tid til at finde sig selv i«. Stemmen bliver mere intens, efterhånden som Allan får talt sig varm på emnet: »Som sørgende har man ikke brug for bare at skulle *finde sig* i sin skæbne, men derimod at finde *sig selv* i sin skæbne. Det er den store forskel på psykologi og sjælesorg. Meget psykologisk rådgivning handler om at hjælpe mennesker til at få magt over tingene, men sjælesorg er at møde mennesker i deres magtesløshed og hjælpe dem til at finde sig selv i den«.

Befriet fra mening

»Det kan være en stor befrielse at indse sin egen magtesløshed – for så bliver du befriet fra altid at skulle have magt over tingene. På samme måde er der en enorm forløsning i at kunne se, at det, der er sket, er meningsløst. Så bliver du befriet fra at skulle søge en mening og forklaring med det, der er sket. Så det er helt i orden at sige, at det, der er sket, er menings-

» Sjælesorg er at møde mennesker i deres magtesløshed og hjælpe dem til at finde sig selv i den. «

» Sorg er smerten ved den kærlighed, som vi ikke kan komme af med. «

→ løst. Vi skal ikke forsøge at fastholde den sørgende i jagten på mening eller forklaringer. Det værste, vi kan gøre, er at sige, at det er Guds vilje. Jeg tror ikke, Gud har en mening *med* det, der sker, men den gode nyhed er, at han har en mening *om* det, der sker«.

Plads til at sørge

»Det er derfor, vi kan være til stede midt i det meningsløse og lade sorgen få al den plads, der er brug for. Sorg er en vigtig følelse. Den må vi ikke undertrykke eller skamme os over. Sorg er smerten ved den kærlighed, som vi ikke kan komme af med, fordi den person, som kærligheden er rettet imod, ikke er hos os mere. Derfor er sorgen en sund og naturlig følelse, der hjælper os til at give slip. For virkeligheden er jo, at den, vi elsker, ikke er mere.

Som sjælesørger skal man ikke forsøge at bagatellisere sorgen eller trøste den væk – for så bagatelliserer vi også den kærlighed, som den sørgende føler for den afdøde. Når vi mister et menneske, vi

elsker, er vi utrøstelige, og trøsten er netop, at der ingen trøst er. For ligegyldigt, hvor ondt det gør at miste, så er netop smerten tegnet på, at vi aldrig ville have været uden den kærlighed. Derfor skal vi som sjælesørger tværtimod forsøge at give plads til sorgen, for det er først, når jeg oplever, hvor meget jeg faktisk har mistet, at jeg bliver i stand til at tage sorgen på mig og forholde mig til den virkelighed, jeg nu står i. Den virkelighed, hvor min elskede ikke findes mere. Det er det, jeg mener med at finde sig selv i sin skæbne«.

Flyttedag

»Jeg har hørt, at man i Brødremenigheden har den tradition at betragte begravelsen som en flyttedag. Jeg synes, det er et smukt billede. Ikke bare flytter den afdøde fra et sted til et andet, fra dem, der elsker ham eller hende i denne verden, og til dem, der elsker ham eller hende i den kommende. Men også den – eller de – efterladte oplever en flyttedag, for de befinder sig i en ny situation, og de skal finde sig en ny identitet som den, der har mistet. Derfor er det også vigtigt, at begravelsen er et sted, hvor vi husker. Vi forsøger for et øjeblik at holde fast i det, som har været, for at vi kan holde ud at være til stede i nuet og tro på, at der også kommer en fremtid for os. Det er det bedste, vi kan opnå i sjælesorgen. At den sørgende føler, at det her bliver engang til at holde ud. Det kan godt være, det stadig er ubærligt og forfærdeligt nu, men engang bliver det til at leve med, engang kan jeg tage den skæbne på mig, der blev min, og derfor kan jeg holde ud at leve nu«.

Fakta | Allan Ibsen

Allan er præst i Tølløse Baptistmenighed. Han blev født i 1960 og er gift med Majbrit og far til Henriette, Jonathan og Rasmus. Desuden er han en af initiativtagerne til hjemmesiden www.etskridt.nu

» Det kan være en stor befrielse at indse sin egen magtesløshed. «

z Mens du sov...

Vores drøm

Sommetider gør vores nuværende udfordringer det svært at sætte ord på, hvad vi i virkeligheden læn- ges efter som kristne og som kirke. Med serien »Mens du sov...« ønsker *baptist.dk* ikke at fokusere på kirkens problemer, men at udfolde forskellige baptisters drømme.

Denne gang er det Marianne Birkebo, der har taget udfordringen op. Marianne er formand for menig- hedsrådet i Korskirken, Baptistkir- ken i Herlev. Hun er gift med Jean og sammen har de to børn. Til dag- lig arbejder Marianne med logistik og kontrol i hotel- og restaurant- branchen.

[≡] Marianne Birkebo

[📧] Private

Vores drøm er en fælles drøm, vi har i me- nighedsrådet. Den er skabt efter mange samtaler, grin og tårer. Den er resultatet af samarbejde, tillid og af fælles anstrengel- se. Den rummer brudstykker af forskellige menneskers passion og styrke, og al- ligevel samler den vores fokus omkring et fælles mål – nemlig at vi sammen må tage skridt til at elske Gud og elske mennesker. Derfor er vores drøm også min drøm:

Forestil dig et fællesskab, hvor den enkelte bliver set og værdsat som den, man er. Hvor der er plads til at fejle og til at vokse, til at være glad og til at kæmpe med livet.

Forestil dig et fællesskab, der hjælper og støtter den enkeltes rejse, hvor vi kan finde hjælp, heling og kraft og mod til udvikling. Hvor man deler sine erfaringer og udfordringer, vejleder og opmuntrer hinanden, og hvor man aldrig opgiver

troen på, at tingene kan forandres. Forestil dig et fællesskab, der sammen forsøger at leve sådan, som Jesus lærte os at leve, og som med deres liv er de gode nyheder for andre.

Forestil dig et fællesskab, der er ligeså åbent og imødekommende som Jesus og samtidig ligeså optaget af Guds Rige og målrettet på at nå det, som han var det.

Forestil dig et fællesskab, der lever enkelt og med integritet, hvor vi skridt for skridt forandres til at blive bedre mennesker, bedre venner, bedre familiemedlemmer, bedre naboer, bedre kolleger.

Forestil dig et fællesskab, der tager hånd om de udstødte, hjælper de fattige og mø- der de ensomme. Et fællesskab der lever etisk, og som tager vare på Jorden.

Forestil dig et fællesskab, som stiller de store spørgsmål til livet, som giver plads til ro, til stilhed og til mysteriet. Et fæl- lesskab, der insisterer på at søge under

overfladen og bag travlheden for at finde fred, dybde og virkelig værdi.

Forestil dig et fællesskab, der aldrig tror at have fundet det endelige svar, men som stadig er på vej, parat til at lære nyt og at give slip på det, der var. Et fællesskab, der ikke er bundet af kirkelige vaner, men som respekterer Kirkens tradition i alle dens udtryksformer.

Forestil dig et fællesskab, der gør en positiv forskel i hele byen. Et fællesskab, der er en ressource for andre kirker og som rækker ud over sociale, politiske og kulturelle grænser for at give hjælp, udvikling og håb til verden omkring os.

Forestil dig et fællesskab af mennesker, der stræber efter at gøre verden til et bedre sted. Et fællesskab, der vover at bede om himlen på jorden og som kaster sit liv ind på, at det må blive virkelighed.

Forestil dig, at det fællesskab er din kirke...

Håbets strømpil

»Det blev en håbets fest«, skrev en kvinde, da hendes mand blev begravet. Og jeg blev ramt af håbets strømpil, da jeg modtog takkekortet. »Ingen af os er nemlig alene, hverken når vi lever, eller når vi dør. Alt det vi gør, gør vi for Gud, både i livet og i døden, for vi tilhører Gud uanset, om vi lever eller dør. Det skyldes, at Kristus døde og blev levende igen. På den måde blev han herre over både de døde og de levende«, skrev Paulus.¹

[≡] Raymond Jensen

[✎] Lone Valbak

Hvordan vil Gud tage imod mig?

Sådan spurgte en kvinde mig fra sin syge seng, og jeg hørte mig selv svare: »Gud vil tage imod dig, sådan som han har taget imod dig i dette liv. Han vil møde dig med

kærlighed og tilgivelse«. Og jeg citerede fra Johannes-evangeliet: »For således elskede Gud verden, at han gav sin enbårne søn, for at enhver, som tror på ham, ikke skal fortabes, men have evigt liv«. ² Håbet retter sig mod Gud, som ikke laver om på sig selv og ikke lader noget, han engang har skabt og sagt ja til, gå tabt.

Det kristne håb – et signalement

Det kristne håb er en varm glød, der ses allermost tydeligt i det dybeste mørke.

Det kristne håb er ikke en buldrende agitator, der postulerer optimisme og medgang imod enhver menneskelig erfaring, men derimod en empatisk ledsager igennem lidelsen. Jürgen Moltmann, tysk teolog, skriver: »Det håb, der er født på korset, adskiller den kristne tro fra overtro såvel som fra vantro. Den frihed, der er født på korset, adskiller den kristne tro såvel fra optimisme som fra vold«.

Forskel mellem optimisme og håb

Det kristne håb er således ikke en afmægtig discount-udgave af optimismen. Nej, optimismen er lukket – den vil kun kendes ved det, den selv har defineret som det bedste. Håbet er åbent, søgende og nyskabende samtidig med, at det springer ud af et realistisk kendskab til vores menneskelige virkelighed. Paulus citerer Gud for at have sagt: »Min magt udøves i magtesløshed«. ³

Når vi står overfor lidelse og død, er det helt naturligt at kæmpe imod mørket eller ligefrem forsøge at benægte dets eksistens. Vi er i vældig godt selskab, når vi beder til Gud om at blive fri for de svære ting – tænk på Jesus i Getsemane have. Lidelsen, tomheden og smerten skal ikke benægtes eller undsiges. Derimod skal Guds nærvær og tilstedeværelse tilsiges netop i det mørkeste mørke. Vi kan som

1) Paulus' brev til menigheden i Rom, kap. 14 vers 7ff. (Den Nye Aftale). 2) Johannes-evangeliet kap. 3 vers 16. 3) 2. Korintherbrev kap. 12 vers 9

» Lidelsen, tomheden og smerten skal ikke benægtes eller undsiges. Derimod skal Guds nærvær og tilstedeværelse tilsiges netop i det mørkeste mørke. «

medmennesker lade os inspirere af disse egenskaber ved det kristne håb ved at vise nærvær og tilstedeværelse, tilbyde ledsagelse til det menneske, der har det svært.

Virkeligheden og håbet

Elisabeth Kübler-Ross er kendt for sine bøger om døden, også bogen »Børn og døden«. Hun har arbejdet meget med døden og uhelbredeligt syge menneskers psykiske

problemer. Engang havde hun en lille pige til samtale. Pigen var angrebet af leukæmi. Hun bad pigen lave en tegning, der skulle vise, hvordan pigen havde det. Og pigen tegnede en kanon, der pegede på hende! →

» Opstandeshåbet får mennesker til at elske og sige ja til livet på dødens vilkår! «

Hvad gør man så? Skal man sige, at kanonen ikke er der? At det bare er noget, hun bilder sig ind? Det tror pigen jo ikke på, for hun føler, at der er en kanon, der peger på hende. Hun er angst! Elisabeth Kübler-Ross valgte at tilføje noget til tegningen i stedet for at slette noget. Hun tilføjede sig selv ved pigens side.

Det er at lide og håbe sammen med et andet menneske. På samme måde som når Jesus på sin vej besøgte en lille piges dødsleje.

Håbet og døden

Det kristne håb er individuelt og universelt. »Den kommer, den kommer, den livsalige dag, som i håbet vi venter« (Baptisternes salmebog nr. 266). En ny jord og en ny himmel skal opstå. Det er vores tro på håbets, skabelsens og dåbens Gud.

Det sidste skal blive til en ny begyndelse, og »vi skal alle forvandles, i ét nu, på et øjeblik«, skriver Paulus.⁴ Opstandeshåbet får mennesker til at elske og sige

ja til livet på dødens vilkår! For som Jonas var i havdyrets bug i tre dage og tre mørke nætter, på samme måde var Jesus i graven i jordens dyb i tre dage og tre mørke nætter – fuldstændig henvist til, at nådens Gud findes og ville løfte ham – og os med ham – op i lyset, ud i livet.

Til sidst et granitvers af K.L. Aastrup:

*Så er det da en nådes-sag
hvad der af mig skal blive,
om Herren gør en påskedag
og kalder dødt til live.*

4) 1. Korintherbrev kap. 15 vers 52

Forestillinger om døden

Morfar og barnebarn satte sig ned for at drøfte dette svære spørgsmål. Knud Bager er 86 år, bosiddende i Hals, hvorfra han i mange år har ernæret sig som fisker. Knud er medlem i Vodskov baptistkirke. Stine Korsbro er 23 år, læser på 3K i Århus på andet år og er aktiv i Nørresundby Baptistkirke.

[≡] Bente Jensen

[🗨️] Ane Korsbro, Bente Jensen

Det er et svært emne, I har sagt ja til at drøfte i dag. Hvad er jeres umiddelbare tanker om det?

Knud: Med min alder er tanker og oplevelser omkring døden ikke uvante. Jeg har i mine unge år fisket fra Hvide Sande og dér været til stede, når hele redningsmandskabet ikke kom tilbage efter en redningsaktion. Så var sorgen stor i de små fiskerlejer.

I de senere år har jeg flere gange siddet ved dødslejer. Min bedste ven på havnen var 16 år ældre end mig. Jeg hentedede ham hver formiddag, og vi tog en tur på havnen. Han lå syg og bevidstløs i sin sidste tid, men en eftermiddag, hvor jeg sad og holdt ham i hånden, slog han øjnene op, smilede og sagde: »Er det dig, Knud« – dagen efter døde han.

Det er vigtigt at være der til det sidste, mange oplever et sidste klart øjeblik hos den døende.

Stine: Tanker om død er ikke nærværende for mig på samme måde lige nu. Jeg har kun været til tre begravelser og har selvfølgelig været berørt i øjeblikket, men tanker om livet efter døden er ikke noget, jeg tit tænker over. Jeg finder en tryghed i, at Gud har en plan med mit liv – og med min død til den tid.

Knud: En gammel fisker, der ikke havde kontakt til kirken, sagde en gang til mig: »Er man ude på havet, er der nok ingen fisker, der ikke har bedt et Fadervor«. I dag er der for få, der henvender sig til Gud. Er det, fordi vi har fået det for godt? Der er her i området seks missionshuse, men kun lidt aktivitet i det ene!

Stine: Jeg tror, mange stiller spørgsmålet: »Hvor er Gud?«, når de møder alvorlig sygdom og svære problemer.

Da jeg mødte alvorlig sygdom i min nære familie, var jeg for ung til, at det rigtigt påvirkede mig, men jeg har efterfølgende erfaret, at vedkommende »sluttede fred med Gud« og bad Gud tage

sig af familien, hvis helbredelse ikke var mulig. Men det er nok en reaktion, der kræver stor tro og tillid til Gud. Har man ikke den, tror jeg, det er svært at forlige sig med tanken om, at livet snart er slut.

Jeg tror, jeg hviler i Guds hånd, og sker der mig noget, håber jeg at kunne holde →

fast i troen på, at det er Guds plan. Men ofte er det sværest for dem, der bliver ladet tilbage.

Er det et emne, I af og til drøfter med andre?

Knud: Det har vi faktisk ikke gjort tidligere, men sidst en af vore piger var hjemme, gik vi på kirkegården og viste hende, hvor vi gerne vil ligge en gang. Jeg har også talt med præsten om de praktiske forhold omkring begravelse. Vi bor jo langt væk fra vores menighedskirke.

Stine: Som ung kommer emnet kun op på baggrund af en bestemt hændelse. Hvis det er en af mine ikke kristne venner, der har problemer eller spørgsmål, prøver jeg at videregive noget af mit kristne livssyn i håb om, at det kan medvirke til en afklaring eller give trøst.

Jeg har en veninde, der led af dødsangst. Jeg føler, at Gud hjalp mig til at hjælpe hende med den undervisning, jeg har fået om sjælesorg, og fordi jeg følte, Han var ved min side.

Det er godt at kunne møde mennesker, at kunne gå med dem et stykke af vejen i en svær livssituation.

Knud: Jeg har oplevet, folk kom til mig, fordi de vidste, jeg var kristen. En gammel fisker kom til mig, meget ulykkelig. Da han havde fortalt sin historie, sagde jeg til ham: »Det kan blive så svært, man har brug for at bede til Vorherre«. Det har jeg gjort, smågræd han. Så var vejen åben for en dybere samtale.

Har I gjort jer tanker om et liv efter døden?

Stine: Jeg synes, det er meget svært at forholde sig til, at livet ikke er evigt, men tanken om livet efter døden gør det lidt nemmere. Jeg har ikke fantasi til at forestille mig, hvordan evigheden med Gud er, men jeg er ikke i tvivl om, at det er godt.

Knud: Ved en begravelse lyder det: »Af jord er du kommet osv. ...«. Alle de mennesker kan ikke være i himlen, men jeg tror, Gud tager vare på vores liv og ånd, når vi dør.

Er der et særligt skriftsted eller en salme, I holder meget af?

Knud: Som gammel fisker, der ofte har set solen stå op om morgenen, må det være

»Se, nu stiger solen« og så ordene fra Johannes-evangeliet 14,1-5: »I min faders hus er der mange boliger ...«.

Stine: For mig er det »Kun en dag, et øjeblik ad gangen ...« og så et enkelt vers fra Det Gamle Testamente, som jeg fik af min farmor og farfar, da jeg blev døbt: »Dine ord er en lygte for min fod, et lys på min sti« (Salme 119,105). Det fortæller mig, at jeg fra den dag var i Guds hænder, og at han er med mig gennem mit liv.

Hvad mener I om ritualer omkring døden?

Knud: Jeg tror, det er vigtigt at få lov til at sige farvel sammen, at få lov til at dele gode oplevelser ved en mindesammenkomst. Det er også vigtigt for dem, der er tilbage.

En begravelse er også et sted, hvor man kan sige en sidste tak til et menneske, der har betydet noget for en. Da jeg var barn, var der en dame, der gav en trøje til mig fattige dreng. Det har jeg aldrig glemt hende for, og jeg kunne sige en sidste tak med en buket til hendes grav.

Samtalen slutter med en drøftelse om gravsteder. De nye gravsteder med en sten, omgivet af grønt græs, foretrækker begge som mindested for deres kære afdøde.

» På havet er der ingen fisker, der ikke har bedt Fadervor ... «

Det levende håb!

[≡] Torben Andersen,
præst i Hjørring Baptistkirke

[📺] Dreamstime

»Så længe der er liv, er der håb!« Vi kender udtrykket fra alvorlige ulykkes- eller sygdomsperioder i vor familie, vennekreds eller vi har måske hørt det fra anden side. Håbet knyttes til livet, og hvis livet rinder ud, forsvinder håbet. Men hvilket håb? Jo, at en sygdom må forsvinde og den syge må blive rask igen, eller at det lykkes en tilskadekommet at blive reddet. Dette er en naturlig tankegang. Vi knytter håbet om en god fremtid til liv her og nu. Uden liv, intet håb – siger vi?

Kristentro knytter også håb til liv, men helt konkret til en person: Jesus Kristus.

Her er håbet forankret i ham – både hans liv, død og opstandelse. Han måtte dø for at give mennesker et levende håb i dag. Døden er altså også en virkelighed i det kristne håb. Centralt i kristentroen er både Jesu kors og den tomme grav – altså ingen Langfredag uden en Påskemorgen og omvendt.

Jesus er vort håb

Vi kommer ikke udenom døden, om det så sker ved ulykke, sygdom eller alderdom. Det er livets vilkår på jord. Selvom vi skal dø en dag, er der alligevel håb. »Kristus Jesus vort håb« – lyder det kort og godt i Bibelen.¹ Håbet knyttes altså ikke til livets skiftende vilkår, men derimod til Jesus Kristus. Ved tro på og i liv med

ham får vi del i det håb, der overvinder selv den alvorligste sygdom eller mørkeste oplevelse i sind og tanke. Selv i oplevelsen af forladthed og »nu synes alt håb ude« – dér er Jesus Kristus at finde; det levende håb!

Håbet triumferer Påskemorgen. Gud rejser Jesus fra graven. Livet er stærkere end døden. Nu gælder det: »Uden håb intet liv!« Dette er så livsafgørende for os, at det ikke uden videre kan forstås med tankens intellekt, men må tros med hjertets åbenhed og modtagelighed.

Derfor lad os af hjertet takke: »Lovet være Gud, vor Herre Jesu Kristi fader, som i sin store barmhjertighed har genfødt os til et levende håb ved Jesu Kristi opstandelse fra de døde«. ²

1) 1. Timotheus brev 1,1 2) 1. Peters brev 1,3

Rekreative dage for kvinder

[≡] Susanne Andersen
[📷] Privat

21 danske baptistkvinder tog turen til Langesund Bad en sensommerweekend for sammen med kvinder fra Sverige og Finland at besøge de norske baptistkvinder, hvis motto: »La oss gjøre det gode« blev tydeligt gennem hele weekenden. Stedet »Langesund Bad« var en fantastisk ramme om samværet med mere end 100 kvinder i alle aldre. Den skønne natur med havet som nabo, det gamle badehotels stemning og en fantastisk gæstfrihed gjorde opholdet – sammen med gode indlæg og megen sang og musik – til rekreative dage for kvinderne.

De norske kvinder er gode til at samle penge ind til mission blandt børn og kvinder i østeuropæiske og afrikanske lande, og vi blev præsenteret for mange muligheder for at støtte deres arbejde. Man enedes

om at mødes igen om tre år til en lignende skandinavisk konference, men landet, der indbyder, er endnu ikke fastlagt.

Døbte

Bethelkirken

02.09.2012: *Elisabeth Skagen*, f. 02.06.1998.
23.09.2012: *Joachim Melkær Midtgaard*, f. 19.09.2000.

Hjørring

03.08.2012: *Søren Berg Pedersen*, f. 19.08.1998.

Korskirken, Herlev

03.08.2012: *Simon Jul Boeriis*, født 25.11.1999.

Nørresundby

03.06.2012: *Jannie Næsby*, f. 13.09.1999.

Oure

05.08.2012: *Esther Dam Hansen*, f. 15.10.1998.
05.08.2012: *Hanna Dam Hansen*, f. 14.01.2001.

Østhimmerland

26.08.2012: *Jonathan Kvist-Bidstrup*, f. 10.06.1997.

Døde

Karmelkirken

Gurli Inge Christensen, født Anesen, født 26.12.1936, døbt i Bethelkirken 09.12.1951, døde 09.09.2012.

Korskirken, Herlev

David Starby, født 05.07.1922, døbt i Kristuskirken, Kbh. 27.03.1938, døde 27.08.2012.

Nørresundby

Anna Johansen, født 23.11.1939, døbt i Nørresundby 06.06.1982, døde 31.08.2012.

Oure

Edith Kristine Petersen, født 06.07.1931, døbt i Oure 25.07.1948, døde 01.08.2012.

Roskilde

Aase Westh Christensen, født 11.05.1920, døbt i Roskilde 12.09.1937, døde 29.08.2012.

Vrå

Tobias Elmelund Villadsen, født 04.02.1984, døbt i Vrå 15.06.1997, døde 04.09.2012

Østervrå Frikirke

Inga Marie Skov, født 25.07.1925, døbt i Vrå 27.06.1937, døde 25.07.2012.

Tæt på

Artiklen på disse sider kan ikke ligge i netversionen. Se den

trykte udgave af bladet

Om lidt blir her stille...

Når en af vore nærmeste dør, så overvældes vi af et tankemylder.

Sorg, savn, taknemlighed eller befrielse alt efter de nærmere omstændigheder ved dødsfaldet.

[≡][🗨️] Bente Jensen

Måske har vi siddet ved dødslejet, fået lov til at holde i hånd og set livet ebbe ud. Det kan være en smuk oplevelse at være til stede, at tænde levende lys, og måske – som en gammel skik foreskriver – åbne et vindue, så sjælen kan flyve ud.

Eller døden kan komme uventet og meningsløst, ramme os hårdt og brutalt og efterlade os med mange ubesvarede spørgsmål.

I begge situationer følger en lang række praktiske beslutninger, men heldigvis behøver man ikke være alene om disse nødvendige beslutninger. I dag henvender de fleste sig helt naturligt til en fagligt uddannet bedemand, som de har tillid til.

Carl Møller, der er bedemand i Hjørring, fortæller:

Når vi kommer på besøg efter et dødsfald, mødes vi ikke sjældent med ordene »det hær hår a int' prøve før«!

Så er det rart at kunne vejlede gennem de mange valg, der skal træffes: Om tidspunkt og sted for højtideligheden, kirkelig eller ikke-kirkelig begravelse, valg af kiste, af blomsterpynt, anmeldelse til de offentlige myndigheder m.m.

Ofte løftes under samtalen en flig af en personlighed, når de efterladte vælger at lægge afdøde i kisten iklædt kedeldragt eller for en kvinde en elsket kjole, eller når en gammel tante begravnes med sin yndlingsbroche foran på brystet. Som bedemand kommer man tæt på folk, mange fortæller om deres oplevelser med den afdøde, og folk er generelt interesseret i at være aktivt med i alt, hvad der skal ske.

En pårørende ønskede at sidde ved siden af mig på den sidste rejse med kisten. Under vores småsnak på vej til kirken fortalte manden, at det på begravelsesdagen var 64 år siden, parret blev gift. Den oplysning var det vigtigt for ham at give videre.

Det er stadig et ønske for mange, at man på den sidste køretur kører forbi et sted, der har betydet noget for afdøde. En yngre kvinde sad ved siden af mig på

denne køretur med sin mor og »fortalte« undervejs moderen, nu er vi her, nu er vi der – alle de steder, der betød noget for moderen. En anden ældre kvinde havde holdt meget af at færdes i hovedgaden i Hjørring. Her fik man politiets tilladelse til at afspærre hovedgaden, så rustvognen kunne køre en sidste tur igennem gågaden.

Hvad med børn?

Vi bliver af og til spurgt, hvad vi mener om børns deltagelse i begravelser.

I gamle dage var det skik, at en afdød stod i hjemmet indtil begravelsen, og familien kom for at tage afsked. Der hørte børn naturligt med, men mange viger i dag tilbage ved tanken for at »beskytte« børnene. Det, mener jeg, er forkert. Døden er en naturlig afslutning på livet, og taler forældrene med børnene om det, kan det blive en indholdsrig oplevelse.

Børns tankegang er anderledes. Da en lille pige på 7 år kom for at tage afsked med sin oldemor, der lå i kisten, lød hendes kommentar i situationen: »Jamen mor, oldemor har jo ikke sit hårn på!«

» Jamen mor, oldemor har jo ikke sit hårn på! «

» Vi fik lov til at køre gennem gågaden med rustvognen ... «

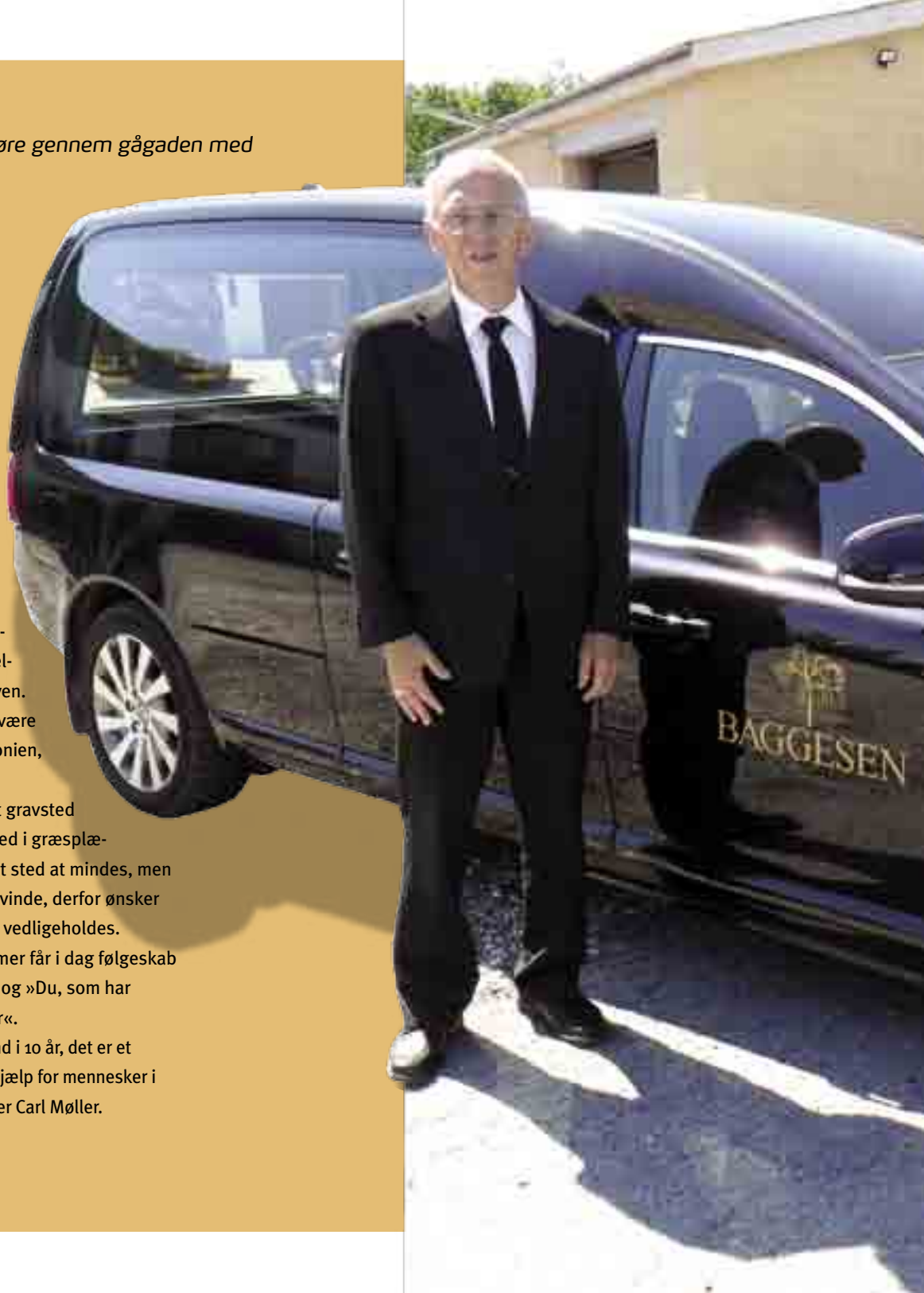
Er der ændringer i begravelsesritualer?

I dag vælger de fleste kremering (brænding) frem for jordbegravelse, men vi møder også ønsket om at få spredt afdødes aske på havet. Den tilladelse kan sognepræsten give, og rednings-skibet i Hirtshals er behjælpelig med at udføre opgaven. Hvis pårørende ønsker at være med i denne del af ceremonien, er det muligt.

Mange vælger i dag et gravsted med en sten, der er lagt ned i græsplænen. Man ønsker et synligt sted at mindes, men familien er spredt for alle vinde, derfor ønsker man ikke et sted, der skal vedligeholdes.

De gamle elskede salmer får i dag følgeskab af »Om lidt blir her stille« og »Du, som har tændt millioner af stjerner«.

Jeg har været bedemand i 10 år, det er et dejligt arbejde at være til hjælp for mennesker i en svær livssituation, slutter Carl Møller.

Mit liv er i Hans hænder

På bagerste række i koret samledes astmatikere og rygerlunger. De delte en dybblå klang af toner og ord, der rækker fra livet ind i evigheden.

[≡] Mads Lindholm

[📷] Flickr

Henning var på den gode side af 60, da han begyndte i gospelkoret. Der var noget ved musikken, der drog ham. Måske trak det også i den gamle menighedsrådsformand, at gospelkoret fyldte kirken med mennesker, der ikke plejede at være der. Jeg tror, han var nysgerrig. Han var nødt til at opleve fællesskabet. Være en del af det. Så Henning kom til korøvelse, stillede sig på bagerste række, og med en dybblå basstemme og øjne fulde af tillid lagde han en klangbund under koret, som tilføjede en ny dimension.

Tuberkuloserækken

Han var en mand af få ord. Men de, der har været i rum med ham, vil huske hans hoste. Et livs pipe-rygning havde sat sine spor. Blandt basser og tenorer var han ikke den eneste, der hev efter vejret. En var astmatiker, en anden havde rygerlunger. *Tuberkuloserækken* kaldte vi den bagerste sektion, hvor skønsang og astmatisk hakken gik op i en højere enhed.

Men bagerste række var andet end hoste og halspastiller. Der opstod et særligt fællesskab, en særlig enhed og fortrolighed, som spredte sig, og som gjorde klangen imellem os dybere. Vi nåede toner, vi sjældent rammer, og Hennings brummende bas og lune

» Musikken gav en forening, når ordene kom til kort. «

» Tuberkuloserækken kaldte vi den bagerste sektion, hvor skønsang og astmatisk hakken gik op i en højere enhed. «

sindighed skabte en stor del af harmonien.

Tuberkuloserækken var stedet for livserfaring. Stedet hvor livets lyse og mørke sider lod sig reflektere i forståelse og rummelighed. Gospelmusikkens blå tone blev manifesteret. Nogle gange mørk som havets dyb. Andre gange lys som forårshimlen.

Bøn og håb

Henning kom trofast mandag efter mandag. Indtil han en dag ikke var der længere. Kræftsygdommen havde indhentet ham. Han blev indlagt til en operation, der skulle kurere sygdommen, men i stedet gav et hospitalsophold på måneder.

Bassen forstummede, men musikken var alligevel med. På MP3-afspilleren, der havde plads på bordet ved sygesengen, lå en række gospelnumre, men ét var vigtigst: Kirk Franklins ballade *My life is in*

your hands.

Du behøver ikke bekymre dig, og vær ikke bange. Glæden kommer med morgengryet, problemer varer ikke evigt, lyder teksten, der løftes i refrænet: Jeg ved, jeg kan klare det, for mit liv er i Hans hænder.

Angsten for det uvisse

Vi sang den i koret, da Henning blev indlagt. Det var vores bøn og vores håb. Ligesom det var Hennings bøn og håb. Hver gang vi sang den, blev det en bøn i ord og toner. En bøn, der kunne rumme ønsket om håb og helbredelse. Og favne angsten for det uvisse. Selv under den dybeste bas klinger en afgrund, der er dybere, når sygdommen truer og døden viser sit ansigt.

Det var ikke muligt at sætte andre ord på. Vi vidste, at Henning lyttede til sangen. Han vidste, at vi sang den. Musikken gav en forening, når ordene kom til kort.

Med tiden behøvede vi end ikke nævne hans navn. Sangen var en naturlig bøn. Vi bad om det samme.

Den sidste sang

Efter et langt sygdomsforløb fik vi lov til en sidste gang at synge *My life is in your hands* for Henning, mens han igen var til stede i kirken. Det var til Hennings begravelse.

Det var et kor med gråd i stemmen og tårevædede øjne, der sang *He will wipe you tears away* omkring den hvide kiste. Men det var med oplevelse af, at sangens evangelium skaber en bro, der rækker ind i evigheden.

Den bagerste rækkes trofaste stemme var blevet tavs, men selv på hospice havde sangen fulgt Henning. I de sidste timer var der en trøst i budskabet om, at tårerne tørres bort i evighedens skær, og at vi er i Hans hænder – uanset, hvad der sker.

Mit billede af Gud

er gået i stykker

Gud! Her gik jeg og troede, at du var en,
jeg kunne henvende mig til og så få hjælp.
Jeg troede, at du sørgede for, at der var en vis orden og retfærdighed i tingene.

Nu ser det ud, som om ingen af delene er tilfældet.
Jeg har ikke fået den hjælp, jeg bad om,
det synes så uretfærdigt.

Mit billede af dig er gået i stykker,

og hvad gør jeg så nu, Gud,
når du ikke er, som jeg troede?
Hjælp mig til at finde ud af, hvem du så er,
så jeg ikke mister dig,
nu hvor jeg har allermost brug for dig.

Ruth Østergaard Poulsen: »Fra det dybe råber jeg til dig«
Forlag Alfa

Ruth Østergaard er sygehuspræst i Aalborg.

POST

PP

DANMARK

Magasinpost-MMP ID-Nr.: 46476